

**Извјештај о реализацији мјера за побољшање услова пословања у
пољопривредној производњи и прехранбеној индустрији
Босне и Херцеговине**

Министарство спољне трговине и економских односа

Садржај:

Преглед активности у реализацији мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине	3
I Увод.....	3
II Реализоване мјере.....	3
III Активности на извршењу осталих мјера.....	4
Табеларни приказ реализације мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији Босне и Херцеговине.....	8

Преглед активности у реализацији мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехранбеној индустрији Босне и Херцеговине

I Увод

Прихватајући Приједлог мјера за побољшање услова пословања у пољопривредној производњи и прехранбеној индустрији Босне и Херцеговине од стране Парламентарне скупштине БиХ, створили су се услови за ажурније реаговање надлежних институција у циљу рјешавања низа проблема са којима се сусрећу пољопривредни произвођачи и прерађивачи у Босни и Херцеговини.

Министарство спољне трговине и економских односа је након завршене парламентарне процедуре усвајања приједлога мјера, обавијестило (актом број: 08-3-07-1220/10 од 07.05.2010. године) надлежне институције о обавези реализације истих и достављању појединачних извјештаја о активностима предузетим за њихово остварење.

Извјештаје о реализацији усвојених мјера, према надлежностима и задужењима које имају, ни након упућене ургенције (акт број: 08-3-07-1220-7/10 од 14.07.2010.године), нису доставили ентитетска министарства пољопривреде и Одјељење за пољопривреду Брчко Дистрикта БиХ.

У складу са појединачним извјештајима које су доставили Спољнотрговинска комора БиХ, Управа за индиректно опорезивање, Управа БиХ за заштиту здравља биља, те Канцеларија за ветеринарство, урађен је комплетан приказ реализованих и дјелимично извршених мјера, те оних за које је потребан дужи временски период остварења.

II Реализоване мјере

Значајан помак у реализацији усвојених мјера представља анализа и израда „Производно-потрошних и спољнотрговинских биланса за 2009.годину“. На приједлог Министарства спољне трговине и економских односа, Савјет министара БиХ је на 130. сједници одржаној 19. августа 2010.године усвојио и размотрио наведени документ којим се стиче цјелокупан увид у трговински промет (увоз/извоз) Босне и Херцеговине. На тај начин створена је база за израду реалних и ефикаснијих политика за побољшање услова пословања домаће производње.

Важан сегмент заштите домаће производње огледа се у утврђивању, измјени или допуни правне регулативе Босне и Херцеговине. С тим у вези, Министарство спољне трговине и економских односа покренуло је иницијативу за измјену и допуну Закона о

царинској политици БиХ, а што уједно представља и извршење једне од усвојених мјера. Наиме, након завршеног поступка израде Закона, прикупљања неопходних мишљења, те усвајања Нацрта закона на Савјету министара БиХ, Парламентарна скупштина БиХ је на 75. сједници Представничког дома од 07. априла 2010.године, те 47. сједници Дома народа од 24. јуна 2010.године размотрила и усвојила измјене и допуне постојећег Закона о царинској политици БиХ. Закон је објављен у „Службеном гласнику БиХ“, број 54/10 и ступио је на снагу осмог дана од дана објављивања.

Надаље, изналажењем модалитета и евентуалних рјешења за помоћ перадарској производњи у БиХ, Савјет министара БиХ је на 106. сједници одржаној 03. децембра 2009.године донио Одлуку о утврђивању количина тарифних квота са којима се жели утицати на нерегуларност квота машинског и искоштеног меса. Одлуком је регулисано питање тарифних квота комада без костију и клаоничких производа од кокоши врсте *Gallus domesticus* у блоковима и смрзнутим комадима, те су захтјеви компанија које се баве перадарском производњом у БиХ у већем дијелу усвојени.

III Активности на извршењу осталих мјера

У протеклом периоду, како од стране Министарства спољне трговине и економских односа, те других надлежних институција на државном нивоу, направљен је значајан помак у реализацији оних мјера за које је предвиђен дужи рок њиховог спровођења.

Једна од тих мјера је и успостављање система мониторинга и евалуације у сектору пољопривреде, исхране и руралног развоја уз јачање аналитичке способности у циљу детаљних анализа ефикасности спроведених стратегија, програма и мјера. Министар спољне трговине и економских односа донио је Одлуку о успостављању система мониторинга и евалуације за сектор пољопривреде, исхране и руралног развоја БиХ, која је објављена дана 29. марта 2010.године у „Службеном гласнику БиХ“, број 24/10. У претходном периоду формиран је Пододбор за успостављање наведеног система, који је на састанку одржаном 27.01.2010.године утврдио предмет мониторинга и евалуације у свом почетном дијелу формирања. Усаглашени предмети представљају хармонизоване мјере руралног развоја и подстицаји у пољопривреди.

Мјера хармонизације подстицајних мјера (дефиниције комерцијалних фарми, утврђивање критеријума подршке у пољопривреди, подршке регистрованим пољ.газдинствима) остварује се уз помоћ Пројекта ЕС ЗР ВНРД „Јачање капацитета за програмирање руралног развоја“ који ради на доношењу мјера у области руралног развоја и помоћу пилот Пројекта ЕС «Јачање и хармонизација информационог система у пољопривредном и руралном сектору БиХ» који ће утврдити мониторинг и евалуацију пољопривредних газдинстава који у свом пословању користе разне врсте подстицајних мјера.

Надаље, Министар спољне трговине и економских односа донио је Одлуку о формирању Радне групе за рурални развој у оквиру које је формиран Технички тим са задатком да упореди и усклади мјере руралног развоја у оквиру постојећег програма субвенција у ентитетима БиХ и Брчко Дистрикту БиХ, те припреми процјене о мјерама руралног развоја које би биле обухваћене IPARD програмом на државном нивоу. Мјере руралног развоја су договорене али нису у потпуности развијене. Направљен је

компаративни преглед ових мјера по ентитетима и БД и ради се на припреми приједлога заједничких критеријума.

У циљу успостављања органа и структуре за преузимање IPARD фондова, министар спољне трговине и економских односа донио је Одлуку о формирању Радне групе за успостављање система плаћања у оквиру IPARD Програма, број 08-02-188/10 од 21.01.2010. године и Одлуку о формирању Радне групе за успостављање Управљачког одбора одговорног за управљање IPARD Програмом, број 08-02-199/10 од 21.01.2010. године, у циљу успостављања IPARD оперативне/их структуре/а у Босни и Херцеговини, неопходне за преузимање фондова ЕУ намијењених за рурални развој кад Босна и Херцеговина стекне услове за кориштење истих (добије статус кандидата за чланство у ЕУ). Такође, имплементирајући Закон о пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ, на приједлог Министарства, Савјет министара Босне и Херцеговине је, на 91. сједници одржаној 17.06.2009. године, донио Одлуку о успостављању Канцеларије која је објављена у „Службеном гласнику БиХ“, број 77/09.

С обзиром на неуједначено законско уређење дуванске области у Босни и Херцеговини, те све веће незадовољство представника дуванске индустрије у БиХ, Парламентарна скупштина БиХ донијела је Закон о дувану БиХ, који је објављен у „Службеном гласнику БиХ“, број 32/10. Ово представља предуслов за извршење мјере за побољшање услова у пољопривредној производњи и прехрамбеној индустрији БиХ која се односи на израду подзаконских аката за специфично регулисање појединих дијелова ове области (производња дувана, област откупа и обраде дувана, процјена квалитета сировог дувана, разврставање цигарета са маркицама и др.). Поред Закона о дувану БиХ, у циљу стварања здраве конкуренције и уређења унутрашњег тржишта, користећи искуства у земљама окружења покренута је процедура измјене Закона о акцизама у циљу ослобађања репроматеријала од додатних дажбина (плави дизел, минерално ђубриво, сјеме и садни материјал итд.). Овим Законом се уређује опорезивање промета одређених врста производа (акцизни производи) посебним обликом пореза-акцизом на територији БиХ.

У циљу покретања процедуре за доношење заштитних мјера за одређене домаће пољопривредне и сточарске производе, посебно оних који су предмет прекомјерног увоза, на приједлог Министарства спољне трговине и економских односа, Парламентарна скупштина БиХ донијела је Закон о измјенама и допунама Закона о царинској тарифи БиХ, који је објављен у „Службеном гласнику БиХ“, број 14/10. Такође, Савјет министара БиХ донио је Одлуку о измјени и допуни Одлуке о мјерама заштите домаће производње од прекомјерног увоза и Одлуку о измјени и допуни Одлуке о поступку и начину утврђивања антидампиншке и компензаторне дажбине, објављене у „Службеном гласнику БиХ“, број 16/10.

Како би се остварила стриктна примјена правних прописа и процедура за утврђивање царинске вриједности приликом царинења увозних роба у БиХ, Управа за индиректно опорезивање БиХ је издала налог свим организационим јединицама с циљем да изврше појачану контролу исправности и законитости: утврђивања царинске вриједности; тарифног сврставања; преференцијалног поријекла; крајње употребе; обрачуна и наплате увозних дажбина. Као резултат појачане контроле увоза предметне робе организационе јединице Сектора за царине су у контролисаним периоду (мај-август) упутиле 92. захтјева за провјеру доказа о поријеклу и 154. захтјева за провјеру вјеродостојности фактура у земље извозног царинења. Такође, накнадна царинска контрола је активирајући контролне тимове, у складу са својим надлежностима

извршила контроле већег броја увозних/извозних предузећа у БиХ. С обзиром да се још разматра правни модел и начин финансирања Комисије/Координационог одбора за увид у податке о прекограничном промету роба (према утврђеном приједлогу мјера), Управа за индиректно опорезивање је послала од почетка 2009. године до данас укупно 41 примјерак ЕУР 1 обрасца, којим се провјерава поријекло робе, због сумње у поријекло меса увезеног у БиХ из Македоније. Од тога је за 17 образаца потврђено да су исправни, док се за преосталих 24 још чекају резултати.

Једна од мјера за које је надлежна Канцеларија за ветеринарство представља обезбјеђење одговарајућих услова за инспекцијску ветеринарску контролу на граничним прелазима. Тренутно, само су просторије једног ГВИП-а (гранични ветеринарски инспекцијски прелаз) смјештене у канцеларију контејнерског типа, док су све остале у заједничким просторијама са царинским органима. На ГВИП-у Рача постоји одвојен објект са свим садржајем и укупне површине 930 м², у којем постоје одвојени дијелови за преглед живих животиња, производа животињског поријекла, сировина животињског поријекла, хране за исхрану стоке и лијекова који се употребљавају у ветеринарској медицини. Поред контрола и прегледа, гранични ветеринарски инспектори узимају и узорке за вршење одговарајућих брзих анализа у приручним лабораторијама, а дио узорака се шаље у овлаштене лабораторије. Извршено је и материјално осигурање граничних ветеринарских прелаза. Такође, сваком граничном ветеринарском прелазу омогућено је да има интернет конекцију. Електронским испуњавањем обрасца тзв. ЗВУД-а сви гранични ветеринарски прелази су увезани у један систем не само са КВ већ и са представницима увозника-шпедитерма. Све информације о пошљкама које се прегледају на граничном ветеринарском прелазу од стране граничног ветеринарског инспектора се просљеђују у централну базу која се налази у КВ. Друга мјера односи се на осигурање здравственог статуса популације животиња у БиХ, у оквиру које је Канцеларија за ветеринарство у 2010. години донијела Наредбу о мјерама контроле заразних и паразитских болести животиња, њиховом спровођењу и финансирању у 2010. години („Службени гласник БиХ“, број 19/10) којом је прописан минималан обим спровођења контроле заразних болести животиња.

Надаље, у циљу хармонизације прописа ЕУ, те доношења мјера за рано откривање, сузбијање и искорјењивање заразних болести животиња, донијела је Правилник о мјерама контроле њукастл болести („Службени гласник БиХ“, број 35/10), Правилник о мјерама за сузбијање и контролу инфлуенце птица („Службени гласник БиХ“, број 35/10), Правилник о мјерама контроле и искорјењивање плавог језика („Службени гласник БиХ“, број 38/10), Правилник о мјерама за откривање, сузбијање и искорјењивање класичне свињске куге („Службени гласник БиХ“, број 38/10), Правилник за контролу салмонела и других одређених узрочника зооноза који се преносе храном („Службени гласник БиХ“, број 46/10), Правилник о праћењу зооноза и узрочника зооноза („Службени гласник БиХ“, број 46/10).

Према надлежностима Управе БиХ за заштиту здравља биља, те чланом 22. Закона о заштити здравља биља, прописано је успостављање фитосанитарне инспекције. У циљу остварења законске обавезе и обавезе која произилази из Приједлога мјера, Управа је у сарадњи са надлежним институцијама ентитета и БДБиХ израдила Правилник о условима за именовање фитосанитарног инспектора који је објављен у „Службеном гласнику БиХ“, број 33/10 од 26. априла 2010. године. По објављивању овог Правилника Инспекторати ентитета и БД БиХ могу да након правних обавеза именују фитосанитарне инспекторе како на граничним прелазима тако и у унутрашњости.

Правилник је уз допис прослијеђен ентитетским инспекторатима и инспектору БДБиХ и Управа ће пратити даље активности инспектората.

У циљу покретања процедуре преговарања ради потписивања уговора за међусобно признање листе лабораторија и сертификата у оквиру ЦЕФТА земаља, Управа БиХ за заштиту здравља биља и Канцеларија за ветеринарство остварили су значајне помаке. Управа је покренула процедуру потписивања Споразума о међусобној сарадњи са Управом за заштиту здравља биља Србије, а тренутна сарадња између надлежних органа за област ветеринарства земаља ЦЕФТА и Канцеларија за ветеринарство је на нивоу обавјештавања и размјене информација које се односе на облик и садржај ветеринарско-здравствених сертификата који прате пошиљке живих животиња и производа животињског поријекла у међународном промету и њихово издавање. Неопходно је нагласити да је у сарадњи са Канцеларијом за ветеринарство и Управом БиХ за заштиту здравља биља, Министарство спољне трговине и економских односа израдило Мапу пута са циљем стварања услова за извоз производа животињског и биљног поријекла, са конкретним роковима и извршиоцима, коју је Савјет министара БиХ на 131. сједници одржаној 26. августа 2010. године размотрио и усвојио наведени документ.

У периоду до децембра текуће године, Приједлогом је утврђена и мјера израде Стратегије робних резерви у БиХ. Министар спољне трговине и економских односа донио је Одлуку о формирању радне групе за израду нацрта акционог плана за развој робних резерви у БиХ. У циљу изналажења модалитета за унапређење система робних резерви затражена је техничка подршка ФАО. Приједлог пројекта којим би се пружила техничка подршка Министарству је званично прихваћен у септембру 2010. године.

Напомињемо, мјере које се доносе на приоритетно усклађивање ентитетских прописа и прописа БДБиХ у складу са Законом о пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ (према наведеном Закону, ентитетски закони и други прописи се требају ускладити у року од годину дана од дана ступања Закона на снагу, тј. до јуна 2009. године), те приоритетно ажурирање и усвајање Оперативних програма ентитета и Брчко Дистрикта БиХ у циљу имплементације Стратешког плана БиХ за хармонизацију пољопривреде, исхране и руралног развоја 2008-2011, Министарство је од надлежних ентитетских министарстава затражило извјештај о предузетим активностима на реализацији наведених мјера, али одговор још није достављен.

На нивоу Федерације БиХ потребно је изградити функционисање софтвера, нарочито у вези са фитосанитарним компонентама, како би се могло наставити са увођењем IMS у оба ентитета. Поводом наведене мјере, Инспекторат ФБиХ је покренуо и завршио активности око куповине потребног система, док би се кроз текући пројекат Свјетске банке финансирале активности које ће систем довести у пуну функцију и тиме остварити крајњи циљ, а то је размјена података како са институцијама инспекцијског надзора, тако и са осталим институцијама па тиме и Управом БиХ за заштиту здравља биља. У току је техничка реализација потребних активности, које ће трајати до краја године, а у идућој годиниће се Инспекторат увести у IMS у пуном капацитету, чиме би се зацртана мјера испунила у потпуности.